

VOORWOORD

Met genoegen bieden wij u het jaarverslag 2002 van de Stichting "Zevenaar Ontmoet Mátészalka" (ZOM) aan.

In het jaarverslag geeft het bestuur inzicht in de activiteiten en een financieel verslag.

2002 stond in het teken van 10 jaar stedenband Mátészalka en Zevenaar. In april is een grote delegatie uit Mátészalka in Zevenaar op bezoek geweest en zijn de partners van de diverse instellingen bezocht. Tijdens de goed bezochte bijeenkomst van de landenkring Nederland-Hongarije heeft burgemeester Jan de Ruiter het jubileumboek aan zijn collega Denis Szilagyi overhandigd.

In september was Zevenaar te gast in Mátészalka en op daar is op een zeer gepaste wijze aandacht aan het jubileum besteed. Diverse instellingen waren vertegenwoordigd. Tijdens een feestelijke bijeenkomst is de boerderij voor gehandicapten officieel ingebruik genomen. Ook werd de eerste steen gelegd voor de bouw van een dienstencentrum voor gehandicapten.

De ZOM heeft besloten om de naam te veranderen. Voortaan betekenen de letters ZOM "Zevenaar Ontmoet Mátészalka" als teken van gelijkwaardigheid.

Het was een jaar met veel hoogtepunten. Diverse bezoeken aan Mátészalka, uitwisselingsprojecten van leerlingen, de bouw van de woon/werk boerderij voor gehandicapten, de eerste steenlegging van de tweede fase van het gehandicaptenproject, goederentransporten en het zoeken naar sponsors om de plannen te kunnen realiseren.

Veel ondersteuning hebben wij de afgelopen jaren gekregen van burgemeester Dénis Szilagyi uit Mátészalka. In oktober is hij opgevolgd door de heer Biro, wij hebben de hoop dat zijn opvolger zich op dezelfde positieve manier zal inzetten voor de samenwerking tussen de partnersteden.

Vanuit Mátészalka hebben we alle mogelijke medewerking gekregen. Gemeentebestuur, de Stichting Habitat, de Maltezer Orde, de stichting Huisvesting voor Ouderen en zeker de Technische School 138 hebben een belangrijk deel van de totstandkoming van de projecten voor hun rekening genomen.

Zonder de grote steun van de Gemeente Zevenaar en van vele vrijwilligers en de financiële bijdrage van onze sponsors zouden we onze gemeenschappelijke plannen niet hebben kunnen realiseren.

Bijzonder blij zijn we met de ondersteuning en financiële hulp van de Stichting Wilde Ganzen, de Oolgaardt stichting en de subsidie van de NCDO.

De persoonlijke contacten in Mátészalka zijn hartelijk en gastvrij. Wij hopen dat de ZOM ook in de toekomst een bijdrage kan leveren aan de uitbreiding van contacten tussen Zevenaar en Mátészalka, zodat de vriendschap tussen de inwoners van beide steden zal blijven bestaan.

Drs. W.G.H. de Raden, voorzitter ZOM

WAAROM MÁTÉSZALKA?

Vanaf 1991 is er een samenwerkingsverband tussen Zevenaar en de Oost Hongaarse stad Mátészalka. In het kader van deze samenwerking zijn er naast ambtelijke ook diverse andere contacten gelegd, zoals uitwisselingen tussen scholen voor voortgezet onderwijs, de brandweercorpsen, zangkoren, sportverenigingen, verzorgingshuizen en door Rotaryclub "De Liemers".

Mátészalka ligt vlakbij de grens met de Oekraïne en Roemenië. De stad heeft 22.000 inwoners, ze heeft een centrumfunctie voor de regio. In het verleden waren landbouw en industrie de belangrijkste middelen van bestaan. Na de omwenteling zijn veel bedrijven failliet gegaan, omdat de uitvoer naar de Oekraïne stagneerde.

Met de vrijheid kwam tevens een golf van werkeloosheid. Ruim 20% van de beroepsbevolking heeft geen werk, de werkeloosheid onder de jongeren is nog beduidend hoger. De hoge inflatie, de explosie van de energie prijzen, de extreem hoge rente en de instabiele politieke situatie zijn oorzaak van een onzekere toekomst. Mátészalka heeft naarstig gezocht naar een partnerstad in het Westen om te leren hoe men met democratie en vrijheid moet omgaan.

Er is veel energie om te bouwen aan een betere toekomst. Waar het aan ontbreekt zijn de infrastructuur en de financiële middelen.

Met ondersteuning vanuit Nederland is er ook voor de bewoners van Mátészalka hoop op een betere toekomst.

Zeker nu Hongarije lid is van de NAVO en een lidmaatschap van de Europese Gemeenschap in het vooruitzicht is gesteld.

ZEVENAAR ONTMOET MÁTÉSZALKA (ZOM)

De Stichting ZOM heeft als doel” het uitvoeren en ondersteunen van humanitaire projecten in Oost-Europa, in samenwerking met regionale of plaatselijke groeperingen (op bijvoorbeeld kerkelijk, sociaal en onderwijs gebied), met bijzondere aandacht voor de Zevenaarse partnerstad Mátészalka.”

De ondersteuning richt zich in eerste instantie op de meest kwetsbare groepen uit de Hongaarse samenleving, de ouderen, de gehandicapten en de wees- en pleegkinderen. De eerste projecten waren gericht op hulp voor de laatste groep.

Het is dan ook na de omwenteling moeilijk om dit systeem te doorbreken. Mentaliteitsverandering realiseer je niet van de ene op de andere dag. Maar er is ook een groot economisch probleem, door de recessie wordt de toestand voor de weeskinderen nog slechter. De meest kwetsbare groep in de Hongaarse samenleving dreigt zonder hulp verder de dupe te worden.

PROJECTEN IN 2002

HABITATPROJECT

Habitat is een organisatie die wereldwijd gezinnen ondersteunt om een eigen woning te bouwen. Ook in Nederland is een afdeling.

Het gaat hierbij om gezinnen in arme landen die op eigen kracht nooit een eigen woning zouden krijgen. Geld wordt in de vorm van een lening beschikbaar gesteld, in plaats van rente werken de mensen gedurende 500 uur aan sociale projecten. Het geld dat wordt afgelost, wordt opnieuw beschikbaar gesteld voor bouwprojecten.

In Mátészalka is een afdeling van Habitat opgericht om het project voor te bereiden en uit te voeren. Habitat verzorgt eveneens de financiële afwikkeling en het beheer. De gemeente Mátészalka heeft vier bouwkvavels beschikbaar gesteld. In 1997 zijn de eerste twee huizen van het Habitatproject opgeleverd, in het voorjaar van 2000 de derde woning.

De voorbereidingen voor de vierde woning zijn gestart. De Technische School zal ook het nieuwe huis als bouwscholingsproject uit gaan voeren, zodat de bouwkosten zo laag mogelijk kunnen worden gehouden.

HONGAARS SPONSORPLAN VOOR WEESKINDEREN (HSP)

Tijdens het bezoek aan het grote weeshuis werd heel duidelijk dat de slechte economische toestand zijn stempel extra hard drukt op de meest kwetsbare groep. Het merendeel van de weeskinderen is van zigeunerafkomst. De primaire voorzieningen van de weeskinderen komen zelfs in gevaar. Soms twee in plaats van drie karige maaltijden, nauwelijks geld voor kleding en goed onderwijs. In 1995 werd ter plekke besloten om structurele hulp te bieden en vanuit Nederland met een sponsorplan te starten voor de 160 weeskinderen uit het grote weeshuis.

Maar ook de weeskinderen uit het ZOM Huis (6) en de reeds langer ondersteunde kinderen uit Mátészalka (6 en 8), Vép (10) en Pomáz (5) zijn in het sponsorplan opgenomen. Het aantal sponsoren is jammer genoeg niet gestegen. In januari waren 84 sponsoren lid van het HSP. We hopen voor elk kind een sponsor te vinden. Voor vijf euro per maand of 60 euro per jaar sponsort u een Hongaars weeskind.

In juni hebben de bestuursleden Gerard van der Heijden en Frans Gieling een bezoek gebracht aan de sponsorgezinnen in Vép en Pomáz.

UITWISSELINGEN

In mei hebben leerlingen en personeel van het Liemers College, locatie Vestersbos, samen met leerlingen van de TS 138 uit Mátészalka, meegeholpen aan de bouw van een nieuwe Grieks Katholieke kerk. De kerk wordt door leerlingen van de Technische School uit Mátészalka als wekscholingsproject gebouwd.

Leerlingen van de TS 138 hebben in september een bezoek gebracht aan het Vestersbos. Voor de meeste leerlingen waren dit de eerste ervaringen met het buitenland. Zij hebben samen met leerlingen van het Vestersbos lessen gevolgd. Verder hebben ze excursies gemaakt naar de Delta Werken, Rotterdam en Amsterdam. De uitwisseling werd afgesloten met een gezamenlijke barbecue op het Vestersbos.

In dezelfde periode hebben uitwisselingen plaatsgevonden tussen leerlingen van het Liemers College, locatie Heerenmäten en het Esze Tamas Gymnasium uit Mátészalka. Ruim 50 leerlingen en personeelsleden hebben aan de uitwisseling deelgenomen. Veel aandacht is er in de programma's besteed aan de toetreding van Hongarije tot de Europese gemeenschap.

TAFELTJE-DEK-JE PROJECT

In september 1998 is de Maltezer Orde gestart met een tafeltje-dek-je project voor daklozen en ernstig hulpbehoevende gezinnen. Vanaf die tijd krijgen ruim 75 bewoners uit Mátészalka elk weekend warme maaltijden. Ook in 2002 heeft de ZOM dit project ondersteund.

FESTIVITEITEN 10 JAAR STEDENBAND

In 2002 is uitvoerig stilgestaan bij 10 jaar stedenband tussen Mátészalka en Zevenaar. In mei heeft een grote delegatie uit Mátészalka Zevenaar bezocht. De delegatie was breed samengesteld uit vertegenwoordigers van alle groeperingen die een intensief contact met elkaar hebben. Tijdens een feestelijke bijeenkomst op het gemeentehuis is op een vergadering van de Hongaars Nederlandse Kring veel aandacht besteed aan de 10 jaar intensieve samenwerking tussen de beide gemeenten. Aanwezig als sprekers waren de Heer A. Oostlander, Europarlementariër en de Hongaarse ambassadeur. Op deze bijeenkomst is een boek overhandigd waarin de activiteiten zijn beschreven. Verder hebben er diverse culturele activiteiten plaatsgevonden.

In september heeft een grote en breed samengestelde delegatie uit Zevenaar Mátészalka bezocht. Ook hier zijn de contacten tussen de diverse counterparts verder verstevigd en nieuwe contacten gelegd. Tevens is een bezoek gebracht aan de Expo 2002. Ook in Mátészalka is een boek samengesteld ter gelegenheid van 10 jaar stedenband. Tijdens een symposium is aandacht besteed de toetreding van Hongarije tot de Europese Gemeenschap.

TRANSPORT

In november heeft de ZOM een grote partij speelgoed naar het Weeshuis gestuurd. De Maltezer Orde kreeg diverse hulpgoederen zoals rollators voor ouderen en elektrische rolstoelen voor gehandicapten. Dit is voorlopig het laatste transport van de ZOM. Voor speciale gevallen zal de ZOM nog een transport organiseren.

SPECIALE ACTIES

Ter gelegenheid van het 100 jarig bestaan van Bakkerij Godschalk heeft de familie Godschalk een aantal maanden Mátészalka broden verkocht, de opbrengst was bestemd voor de kinderen uit het weeshuis. Top 1 Toys heeft een speelgoed inzamelingsactie gehouden. Het speelgoed is eveneens naar het Weeshuis in Mátészalka gestuurd.

GEHANDICAPTENPROJECT

Tijdens een officiële bijeenkomst in september is de boerderij voor gehandicapten overgedragen. De werkzaamheden zijn enigszins vertraagd omdat er volgens de nieuwe Hongaarse richtlijnen een lift aanwezig moet zijn voor de eerste bewoners geplaatst kunnen worden. Wanneer alles volgens plan verloopt zijn in het voorjaar van 2002 alle bewoners aanwezig.

In de boerderij kunnen 15 gehandicapten wonen en werken. Naast de grote boerderij is er een werkplaats en zijn kassen gebouwd voor o.a. groenten en bloemen. De boerderij ligt op het terrein van de Landbouwschool, studenten zullen als begeleider gaan ondersteunen.

De leerlingen van de TS Mátészalka hebben meegewerkt aan de boerderij als

bouwwerkplaats. Tijdens twee mei vakanties hebben leerlingen van het Vestersbos meegeholpen met de bouwwerkzaamheden.

In het voorjaar van 2002 is de voorbereiding voor fase 2 van het gehandicapten project van start gegaan. De tekeningen zijn gereed voor de bouw van een multifunctioneel dienstencentrum in Mátészalka. Leerlingen van de TS 138 zullen meehelpen met de bouw. De ZOM heeft de financiering voor haar deel van het project rond. Wilde Ganzen en de NCDO zullen als co-sponsors meedoen. Het wachten is op de gemeente Mátészalka dat de benodigde subsidies nog niet geregeld heeft. De verwachting is dat het project in 2003 van start kan gaan. In september 2002 is door burgemeester Jan de Ruiter de eerste steen gelegd tijdens een feestelijke bijeenkomst. De gemeente Mátészalka heeft een perceel van 3000 m² beschikbaar gesteld voor dit project.

PROJECTPLAN VOOR GEHANDICAPTEN 2001/2003

Situatie in Hongarije

De situatie voor verstandelijk gehandicapten in Hongarije is bedroevend slecht. Gehandicapten blijven wanneer het enigszins mogelijk is thuis. Voor het gezin is dit een grote bijna onmogelijke opgave. Een van de ouders moet thuis blijven om de zorg voor de gehandicapte op zich te kunnen nemen. Het gezin is daardoor afhankelijk van één inkomen, iets wat in Hongarije bijna ondenkbaar is. Het gemiddelde inkomen van een gezin bedraagt vierhonderd gulden per maand. Wil een gezin het hoofd boven water houden, is het noodzakelijk dat beide ouders werken.

Voor de verzorging van gehandicapten is slechts een geringe vergoeding beschikbaar. Er is vrijwel geen dagopvang en aangepast werk voor gehandicapten. Gezinnen komen hierdoor in een achterstandsituatie terecht en leiden veelal een teruggetrokken en geïsoleerd bestaan. Voor de ouders is er de grote ongewisheid waar hun kind blijft wanneer zij te oud worden om voor hun gehandicapt kind te zorgen of overlijden.

Wanneer de gehandicapten in de bestaande tehuizen terechtkomen is de situatie voor hen nog uitzichtlozer.

De tehuizen zijn groot, liggen veraf van de bewoonde wereld, zijn niet toegankelijk voor buitenstaanders, hebben vaak niet of slecht opgeleid personeel en er wordt op geen enkele wijze bijgedragen aan de ontwikkeling van de bewoners. Er zijn slechts minimale zorgactiviteiten aanwezig. Geld om de situatie te verbeteren is er niet. Toch zijn er ook in Hongarije mensen die zich zorgen maken over de mensonterende omstandigheden waarin de meeste gehandicapten leven en graag verbetering in de leefomstandigheden willen brengen.

In Mátészalka probeert de sociale dienst van de gemeente een dagopvang voor gehandicapten op te zetten en een werkplaats te realiseren met aangepast werk. De mogelijkheden en resultaten voor de begeleiders zijn gering, de inzet van de medewerkers is enorm groot. Kansen om succesvol een project voor gehandicapten op te zetten zijn volop aanwezig.

Projectplan

In Mátészalka is een werkgroep opgericht die de mogelijkheden heeft onderzocht om de situatie voor verstandelijk gehandicapten te verbeteren.

Voordat het plan werd opgezet zijn leden van de werkgroep in Zevenaar geweest om te zien hoe gehandicapten hier in de samenleving zijn geïntegreerd. Zij bezochten gezinsvervangende tehuizen, sociale werkplaatsen van Presikhaaf in Arnhem en FESTOG in Didam, de woon/werkboerderij van de FESTOG in Zevenaar en FATIMA in Nieuw Wehl.

Gefaseerde uitvoering

Het project zal gefaseerd worden uitgevoerd. De eerste fase de bouw van een woon/werkboerderij is inmiddels afgerond. De tweede fase bestaat uit de bouw van een dienstencentrum op een centrale locatie in de stad.

Momenteel worden iedere dag zo'n 40 verstandelijk gehandicapten opgevangen in een gebouw, dat reeds lang niet meer aan de normen van deze tijd voldoet.

Ook zijn werkplaatsen en ruimtes voor scholing in het plan opgenomen. Verder moeten de cliënten hier terecht kunnen voor therapie, komen er kamers voor artsen en andere hulpverleners.

In de werkplaatsen wordt aangepast werk aangeboden dat in overleg met plaatselijke bedrijven door de gehandicapten kan worden verricht. Drie bedrijven hebben toegezegd om hun medewerking aan dit project te verlenen.

In de derde fase zullen woningen worden gebouwd, waar gehandicapten onder begeleiding zelfstandig kunnen wonen.

Integratie in de samenleving is daarbij heel belangrijk. Daarom moet het project zoveel mogelijk in samenwerking met ouders maar ook burens en betrokken organisaties uitgevoerd worden.

In samenwerking met de stichting Fatima in Wehl wordt de scholing van het personeel opgezet.

De cliënt staat bij dit alles centraal. Dat betekent echter tegelijkertijd, dat een appél wordt gedaan op de mensen om hen heen: ouders, verwanten en medewerkers. Hun steun en bijdrage zijn belangrijk om cliënten zo volwaardig mogelijk aan de samenleving deel te laten nemen. Hierbij speelt ook het zelfstandiger maken van de cliënten een grote rol.

Zij zullen stapje voor stapje moeten leren zelfstandiger en onafhankelijker te leven. Maar deze veranderingen komen niet vanzelfsprekend tot stand. Voor cliënten, ouders en medewerkers is het wennen, zeker wanneer een cliënt vele jaren in een afhankelijke situatie heeft geleefd. Ook in Nederland heeft het jaren geduurd voordat deze cultuuromslag geaccepteerd werd.

SAMENWERKING IN 2002

Graag wil het bestuur alle sponsors van harte bedanken voor hun bijdrage. Zonder hun steun waren de projecten in Mátészalka niet mogelijk geweest. Wij, als bestuur, willen het hierbij niet laten en wij hopen ook in de toekomst weer een beroep te mogen doen op onze sponsors. Met een aantal instellingen hebben wij het afgelopen jaar op een prettige en constructieve wijze samengewerkt.

- **De Algemene Stichting Woningbouw Zevenaar** (ASWZ) stelt reeds jaren ruimte en hulpmiddelen beschikbaar en zij zijn steeds bereid de projecten in Mátészalka te ondersteunen, zowel financieel als met mankracht.

- **De Technische School 138** uit Mátészalka heeft veel werk verzet om de samenwerking van de grond te krijgen. Ook hun bijdrage aan de bouwprojecten was geweldig.

- Liemers College, **locatie Vestersbos**, leerlingen en personeel hebben voor de tiende keer een project in Hongarije uitgevoerd en zo een bijdrage geleverd aan de verbetering van de slechte levensomstandigheden van een deel van de bewoners in Mátészalka.

- De **gemeente Mátészalka** is steeds bereid om al het mogelijke te doen om projecten te kunnen realiseren.

- De **gemeente Zevenaar** en met name burgemeester drs. J. de Ruiter en de heer J.E. Krosse zijn steeds bereid om onze activiteiten te ondersteunen.

- De heer **drs. A. Oostlander**, Europarlementariër heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de uitwisselingen en symposia.

- De Stichting **WILDE GANZEN** heeft ook in 2001 een premie in het kader van de "Jeugd voor Jeugd" actie voor de projecten van het Liemers College beschikbaar gesteld

- Ook de **Oolgaardt Stichting** heeft het bouwproject van het Vestersbos financieel ondersteund.

- Heel veel dank is de ZOM verschuldigd aan de vele **vrijwilligers** die werkelijk dag en nacht klaar stonden om te helpen. Niets was teveel, kleding en goederen ophalen, sorteren en inpakken, vrachtwagens laden, zelfs 's nachts, spullen repareren. Zonder de inzet van deze vrijwilligers was het werk van de ZOM niet mogelijk.

OVERZICHT SPONSOREN 2002

ASWZ, Algemene Stichting Woningbouw Zevenaar

BAT Zevenaar

Bouwbedrijf H.W. Joosten b.v. Zevenaar

BPC Duiven

Brandweer Zevenaar

Gemeente Zevenaar

Huize Fatima Wehl

Liemers College Zevenaar

MRC IMPEX Zevenaar

NCDO Den Haag

Rabobank Zevenaar

SVZ, Stichting Volkshuisvesting Zevenaar

Schäfer Shop Arnhem

Schoonmaakbedrijf Durant Arnhem

Streekziekenhuis Zevenaar

Verpleeghuis Zevenaar

Wezenfonds Zevenaar

Woonzorgcentrum "Kelsehof" Didam

Woonzorgcentrum "Pelgromhof" Zevenaar

Woonzorgcentrum "Subenhara" Zevenaar

De Stichting ZOM staat ingeschreven in het register van de Kamer van Koophandel en fabrieken voor centraal Gelderland, dossiernummer S 41.05.23.76.

SAMENSTELLING BESTUUR

Drs. W.G.H. de Raden, voorzitter

F.P. Gieling, vice-voorzitter

A.R.A.M. te Riele, secretaris/penningmeester

W.J. ten Have, bestuurslid

G.M.B van der Heijden, bestuurslid

FINANCIËEL OVERZICHT		STICHTING ZOM		2002	
Saldo 01-01-2002				Saldo 31-12-2002	
Postbank	€ 9.288,96	Postbank	€ 1.886,84		
RABO-bank	€ 2.658,55	RABO-bank	€ 578,12		
Kas	€ -	Kas	€ -		
Totaal	€ 11.947,51	Totaal	€ 1.308,72		
		Mutatie liquide middelen 2002	€ 10.638,79-		
Inkomsten	Bedrag	Uitgaven	Bedrag		
Giften Hongaars Sponsorplan	€ 3.392,27	Wilde Ganzen overboekingen	€ 14.745,83		
Diverse sponsorbijdragen	€ 9.224,56	Project Hongaars sponsorplan	€ 3.435,00		
Kerstactie	€ 275,00	Project Vestersbos/loterijkosten	€ 202,80		
Oolgaardt Stichting	€ 600,00	Rente en bankkosten	€ 89,31		
Jubileum actie Bakkerij Godschalk	€ 1.036,86	Algemene kosten (incl. kosten bezoeken aan en uit Mátészalka)	€ 1.656,74		
Gemeente bijdrage transportkosten 2001	€ 4.537,80	Kruisposten	€ 9.575,60		
		Saldo 2002	€ 10.638,79-		
	€ 19.066,49		€ 19.066,49		